

Promemoria om behandling av personuppgifter i samband med införandet av digitala röstkort, en moderniserad förtidsröstning och försök med digitala röstlängder

I denna promemoria redogör Valmyndigheten för myndighetens inställning i fråga om behandlingen av personuppgifter i digitala väljarförteckningar och digitala röstlängder samt i samband med distribution av förtidsröster. Valmyndighetens arbete har skett i samverkan med Sveriges Kommuner och Regioner.

1 Sammanfattning

1.1 Valmyndighetens personuppgiftsansvar

Valmyndigheten är personuppgiftsansvarig för drift av ett från val- och folkomröstningsdatabasen skilt system där digitala väljarförteckningar och digitala röstlängder kan föras. Valmyndigheten svarar för den tekniska utformningen av systemet och för mål och medel för den behandling av personuppgifter som sker i syfte att tillhandahålla och drifva systemet. Utvecklingen av systemet, driften av detsamma och de personuppgiftsbehandlingar som sker i samband med detta är

- lagliga,
- har stöd i rättslig grund,
- nödvändiga, och
- står i rimlig proportion till syftet med behandlingarna.

Genom tekniska och organisatoriska åtgärder säkerställer Valmyndigheten en säkerhetsnivå som är lämplig för personuppgifterna.

Det finns inte någon hög risk för de registrerades fri- och rättigheter.

Behandlingarna är därmed tillåtna.

1.2 Valnämndens personuppgiftsansvar

Valnämnden är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som valnämnden genomför i väljarförteckningar och röstlängder. Det är valnämnden som själv har att bedöma om personuppgiftsbehandlingarna är tillåtna. Valmyndigheten menar emellertid att dessa behandlingar av personuppgifter, oavsett om den sker på papper eller i digital form, är

- lagliga,
- har stöd i rättslig grund,
- nödvändiga, och

- står i rimlig proportion till syftet med behandlingarna.

De skyddsåtgärder valnämnderna i övrigt har möjlighet att besluta om genom organisatoriska åtgärder säkerställer en skyddsnivå som är lämplig för personuppgifterna.

Det finns inte någon hög risk för de registrerades fri- och rättigheter.

Behandlingarna är därmed, enligt Valmyndighetens bedömning, tillåtna.

Valnämnderna ansvarar vidare för den personuppgiftsbehandling som sker i samband med distribution av förtidsröster. Det avtal som Valmyndigheten i egenskap av central valmyndighet ingått med PostNord Sverige AB (Postnord) säkerställer, med avtalade skyddsåtgärder, att behandlingarna som sker vid distribution är

- lagliga,
- har stöd i rättslig grund,
- nödvändiga, och
- står i rimlig proportion till syftet med behandlingarna.

Det finns inte någon hög risk för de registrerades fri- och rättigheter.

Behandlingarna är därmed, enligt Valmyndighetens bedömning, tillåtna.

2 Bakgrund

Valmyndigheten kommer från och med de allmänna valen 2026 skicka ut röstkort digitalt till de väljare som har digital brevlåda och som tar emot myndighetspost. Vidare planerar Valmyndigheten att införa ny teknik vid mottagande av förtidsröster, digitala väljarförteckningar och en ny nationell distribution av kommunexterna förtidsröster.

Postnord har meddelat att bolaget inte längre kommer ha möjlighet att sortera förtidsröster manuellt vid valen 2026, och med anledning av det kommer Postnord införa maskinell sortering av förtidsröster.

Valmyndigheten har ingått ett avtal avseende distribution av kommunexterna förtidsröster med Postnord. Det innebär att alla kommunexterna röster som distribueras via Valmyndighetens avtal kommer att hanteras i Postnords maskinella sortering.

Valnämnderna erbjuder också teckna lokala avtal med Postnord för distribution av kommuninterna förtidsröster. Vidare erbjuder Postnord valnämnderna alternativet att sortera förtidsrösterna och trycka nummer i röstlängden på dem och därefter leverera förtidsrösterna åter till valnämnden för vidare hantering.

Valmyndigheten planerar att tillsammans med ett antal valnämnder genomföra försök med digitala röstlängder vid valen 2026. Myndigheten planerar vidare vid kommande val införa Mina sidor, varigenom väljarinformation tillhandahålls efter inloggning.

3 Beskrivning av behandlingen av personuppgifter

I väljarförteckningen kan noteras uppgift om väljarens namn, personnummer, löpnummer och nummer i röstlängden.

Röstlängden ska innehålla uppgift om väljarens namn och personnummer och vilka val som väljaren får delta i.

Uppgifterna som noteras i såväl väljarförteckningar som röstlängder behandlas redan idag av valnämnderna, dock på papper. Den förändring som är tänkt att genomföras innebär att behandlingen i huvudsak ska utföras digitalt. Skillnaden rör alltså form snarare än innehåll. Valmyndigheten har gjort bedömningen att det inom ramen för gällande lagstiftning är möjligt att införa digitala väljarförteckningar och digitala röstlängder.

Syftet med behandlingen är att kunna genomföra röstmottagning, både förtidsröstning och röstning på valdagen, på ett mer effektivt och säkert sätt. Uppföljning för statistikändamål kommer också underlättas härigenom. Vidare kommer distributionen av röster underlättas och effektiviseras genom de planerade förändringarna.

3.1 Förtidsröstning

I samband med förtidsröstning förs en bilaga till dagrapporten. På denna finns kod som används för att logga in i den digitala väljarförteckningen. Här förs även logg på hur många väljare som förts in i den digitala väljarförteckningen och på bilagan finns en väljarförteckning för nedkopplat läge. Väljaren identifierar sig för röstmottagaren, varpå röstmottagaren söker fram väljaren i systemet, lägger ner valkuverten tillsammans med ett adresskort i fönsterkuvertet samt markerar i den digitala väljarförteckningen att väljaren har röstat. Uppgifter om väljaren hämtas från Valmyndighetens röstlängdsregister i den så kallade val- och folkomröstningsdatabasen och förs in i den digitala väljarförteckningen. Därefter skannar röstmottagarna den individuella koden på fönsterkuvertet och kopplar därigenom ihop väljaren med kuvertet. Information om att väljaren har röstat och kopplingen till koden sparas i den digitala väljarförteckningen.

3.2 Distribution av förtidsröster

När koden på fönsterkuvertet är kopplad mot den digitala väljarförteckningen kan Postnord läsa av koden och skicka rösten till rätt valdistrikt där den ska räknas på valdagen. Lösningen är tänkt att kunna användas för samtliga förtidsröster, både inom och utanför den egna kommunen.

Rösterna kan hämtas av Postnord, antingen direkt från röstningslokalerna eller centralt från kommunkansliet, och sedan distribueras till respektive valdistrikt på valdagen.

Valmyndigheten har, i egenskap av nationell valmyndighet, tecknat ett avtal med Postnord avseende distribution av kommunexterna förtidsröster. Sådana röster kommer hanteras av Postnord. Vad gäller distribution av kommuninterna röster kan valnämnder välja att ingå avtal om sortering och distribution med Postnord även av dessa. Postnord erbjuder även ett alternativ där de sorterar förtidsrösterna, trycker nummer i röstlängden på fönsterkuverten och levererar dessa till valnämnden som övertar hanteringen av förtidsrösterna.

I Postnords sorteringsterminaler runt om i landet finns utrustning med vars hjälp de tryckta koderna kan läsas av maskinellt. Rösterna sorteras maskinellt per kommun och valdistrikt i rätt nummerordning. När koden verifierats trycks nummer i röstlängden direkt på kuvertet.

Förtidsrösterna delas sedan upp utifrån om de tillhör terminalens spridningsområde eller om de ska skickas till en annan terminal för vidare hantering där. Förtidsrösterna som tillhör terminalens spridningsområde sorteras utifrån valdistrikt och nummer i röstlängden.

De personuppgifter som Valmyndigheten på valnämndens uppdrag lämnar över till Postnord är nummer i röstlängd, kopplingskod och nyckel som visar län, kommun och valdistrikt, det vill säga inte namn eller personnummer på väljaren.

Valnämnder har också möjlighet att ombesörja hantering, sortering och distribution av kommuninterna förtidsröster helt på egen hand, det vill säga utan att anlita Postnord för ändamålet.

3.3 Vid bortfall av digital väljarförteckning

Om tekniken i förtidsröstningslokalen fallerar, om valnämnden väljer att inte använda sig av digitala väljarförteckningar eller om det är fråga om ambulerande röstmottagning, får valkuverten läggas ner i ett fönsterkuvert för senare registrering i systemet. Röstmottagaren skriver ner väljarens uppgifter, det vill säga personnummer, förnamn och efternamn samt metod för identifiering, för hand på inloggningsbilagan till dagrapporten i väljarförteckning för nedkopplat läge. Den kod som finns på bilagan används vid efterregistrering. Efterregistrering kan ske vid röstmottagningen eller hos valkansliet vid senare tillfälle.

3.4 Digitala röstlängder

Det finns en strävan mot att på sikt införa digitala röstlängder. Valmyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att analysera och redovisa förutsättningarna för att införa digitala röstlängder. I uppdraget ingår också att Valmyndigheten får genomföra försök med digitala röstlängder i ett mindre antal vallokaler vid de allmänna valen 2026. Valmyndigheten har valt ut 21 kommuner där försök kommer att ske i en vallokal på valdagen.

Vid röstning i vallokal på valdagen identifierar sig väljaren för röstmottagaren, varpå denne söker upp väljaren i den digitala röstlängden, lägger valkuverten i valurnan och markerar i

systemet vilka val väljaren har röstat i. Utöver att ta emot väljare som röstar i vallokal har röstmottagaren också att granska de förtidsröster som distribueras till vallokalen. Röstmottagaren läser av koden, kontrollerar att rösten har kommit till rätt vallokal och markerar att den är kontrollerad.

3.5 Vid bortfall av digital röstlängd

I samtliga vallokaler där försök med digital röstlängd sker finns en tryckt röstlängd. Valkansliet har även möjlighet att vid lokalt bortfall skriva ut röstlängden med de uppgifter som noterats i densamma om vilka väljare som röstat fram till bortfallet i vallokalen. Vid totalt bortfall får väljare hänvisas till förtidsröstning.

4 Rättslig analys

4.1 Allmänt om personuppgiftsansvar vid allmänna val

Vid allmänna val är Valmyndigheten och länsstyrelserna var för sig personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som respektive myndighet ska utföra. I dessa myndigheters verksamhet med allmänna val ska det finnas en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de ändamål som anges i 1 kap. 4 och 5 §§ lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar (val- och folkomröstningsdatabas, i denna promemoria benämnd valdatabas). Valmyndigheten ansvarar för denna databas som regleras i sagda lag.

Uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs för framställning av röstlängder och röstkort inför ett val eller en folkomröstning, framställning av valsedlar och sammanräkning av valresultat, och tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten. Dessutom får uppgifter behandlas i databasen för att tillgodose samhällets behov av uppgifter i samband med val och folkomröstningar. Personuppgifter som behandlas enligt ovan får behandlas även för andra ändamål, under förutsättning att uppgifterna inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in.

Av förarbeten framgår vidare att det av administrativa skäl är viktigt att det vid genomförandet av val eller folkomröstningar finns uppgifter tillgängliga om de personer som arbetar med genomförandet av ett val, t.ex. valnämndernas ordförande. (Prop 2000/01:33 s. 150)

4.2 Fördelningen av personuppgiftsansvaret vid införandet av digitala röstkort och moderniserad förtidsröstning

Valmyndigheten anser att det inom ramen för gällande lagstiftning är möjligt att införa digitala röstkort och digitala väljarförteckningar och, på sikt, digitala röstlängder. Valmyndigheten har vid valen 2026 ett uppdrag att utföra försök med digitala röstlängder.

För valnämndens egen hantering av sådana väljarförteckningar och röstlängder, som är skilda från valdatabasen, är valnämnderna personuppgiftsansvariga.

Lagen om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar reglerar vilka uppgifter som får behandlas i den så kallade valdatabasen samt vilka aktörer som får ha direktåtkomst till valdatabasen. Röstmottagare får ha direktåtkomst till denna för att kunna ta del av en väljares rösträtt bland annat i syfte att skriva ut dubblettröstkort eller för att hänvisa en väljare till rätt vallokal. Samma bestämmelse gör det möjligt för röstmottagaren att kontrollera en väljares rösträtt och att koppla en förtidsröst till det valdistrikt där rösten ska räknas. Lagen ger däremot inte utrymme för att registrera en uppgift om att en väljare har röstat.

Vallagstiftningen utgår från ett förfarande där de handlingar som används i valsammanhang finns i pappersform. Lagstiftningen sätter emellertid inte upp några hinder mot att i stället tillämpa ett digitalt förfarande.

4.2.1 Ett system skilt från valdatabasen

Valmyndigheten bedömer att det är möjligt för myndigheten att erbjuda valnämnderna drift av ett från valdatabasen skilt system med digitala väljarförteckningar och digitala röstlängder. Varje förteckning respektive röstlängd ska vara skild från andra förteckningar och röstlängder.

En röstmottagare som ska lägga in uppgifter bör ha tillgång till att registrera eller se uppgifter om endast en väljare i taget. De uppgifter som behandlas i de olika förteckningarna bör i framtida utveckling kunna föras över till respektive röstlängd för att förenkla förfarandet i respektive vallokal på valdagen.

Valnämndens ansvar

Det är valnämnden som är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som utförs av röstmottagare i samband med röstmottagningen. Att personuppgiftsbehandlingen utförs i ett system med digitala väljarförteckningar och digitala röstlängder förändrar inte vem som är personuppgiftsansvarig. Genom att ingå personuppgiftsbiträdesavtal med Valmyndigheten kan valnämnden ge Valmyndigheten i uppdrag att lämna över uppgifter från en väljarförteckning till Postnord i syfte att användas vid distribution av röster. De uppgifter som här avses är nummer i röstlängd, kopplingskod och nyckel som visar län, kommun och valdistrikt, det vill säga inte uppgift som kopplar nummer i röstlängd till enskild väljare.

Valmyndighetens ansvar

Valmyndigheten ska dock vara ansvarig för driften och säkerheten i systemet, då det är fråga om ett IT-stöd som Valmyndigheten har låtit utveckla för hela valadministrationens räkning. Valnämnderna är således inte ansvariga för personuppgiftsbehandlingarna i den delen. Detta innebär att Valmyndigheten har att följa de krav som uppställs i såväl vallagstiftningen som lagstiftningen på säkerhets- och säkerhetsskyddsområdet.

4.3 Om bedömning av personuppgiftsbehandlingarna

Av artikel 35.1 i dataskyddsförordningen följer att den personuppgiftsansvariga ska utföra en konsekvensbedömning om en typ av behandling sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter. Enligt huvudregeln ska den utföras innan en behandling påbörjas.

I artikel 35.3 anges vissa situationer när en konsekvensbedömning krävs. Därutöver ska tillsynsmyndigheten enligt artikel 35.4 upprätta och offentliggöra en förteckning över behandlingar som kräver en sådan bedömning.

Integritetsskyddsmyndigheten, IMY, har med ledning av riktlinjer från den Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB) och de kriterier som gruppen tagit fram antagit nedanstående förteckning över när en konsekvensbedömning ska göras.

Utöver de situationer som anges i artikel 35.3, och med beaktande av undantaget i artikel 35.10, ska enligt huvudregeln en konsekvensbedömning avseende dataskydd göras om den planerade behandlingen uppfyller minst två av följande kriterier:

- utvärderar eller poängsätter människor, till exempel ett företag som erbjuder genetiska tester till konsumenter för att bedöma och förutse risker för sjukdomar, ett kreditupplysningsföretag eller ett företag som profilerar internetanvändare
- behandlar personuppgifter i syfte att fatta automatiserade beslut som har rättsliga följder eller liknande betydande följder för den registrerade
- systematiskt övervakar människor, till exempel genom kameraövervakning av en allmän plats eller genom att samla in personuppgifter från internetanvändning i offentliga miljöer
- behandlar känsliga personuppgifter enligt artikel 9 eller uppgifter som är av mycket personlig karaktär, till exempel ett sjukhus som lagrar patientjournaler, ett företag som samlar in lokaliseringsuppgifter eller en bank som hanterar finansiella uppgifter (Med känsliga uppgifter avses enligt artikel 9 bland annat biometriska uppgifter som behandlas för att entydigt identifiera en fysisk person.)
- behandlar personuppgifter i stor omfattning

- kombinerar personuppgifter från två eller flera behandlingar på ett sätt som avviker från vad de registrerade rimligen kunnat förvänta sig, till exempel när man samkör register
- behandlar personuppgifter om personer som av något skäl befinner sig i ett underläge eller i beroendeställning och därför är sårbara, till exempel barn, anställda, asylsökande, äldre och patienter
- använder ny teknik eller nya organisatoriska lösningar, till exempel en sakernas internet-applikation (Internet of things, IoT)
- behandlar personuppgifter i syfte att hindra registrerade från att få tillgång till en tjänst eller ingå ett avtal, till exempel när en bank granskar sina kunder mot en databas för kreditupplysning för att besluta om de ska erbjudas lån.

Att utföra en konsekvensbedömning är obligatoriskt endast om behandlingen "sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter" (artikel 35.1, illustrerat av artikel 35.3 och kompletterat av artikel 35.4). En behandling kan uppfylla två eller flera av nio uppräknade kriterier, men den personuppgiftsansvariga kan ändå göra bedömningen att den "sannolikt inte leder till en hög risk".

Valmyndigheten tillhandahåller valnämnderna ett system med digitala väljarförteckningar och digitala röstlängder som är åtskilda från valdatabasen. Valmyndigheten är ansvarig för systemets drift och IT-säkerhet. Valmyndigheten ansvarar därför för att analysera denna del. Det är dock valnämnderna som är personuppgiftsansvariga för sina personuppgiftsbehandlingar, till exempel sådana som utförs i väljarförteckningar och röstlängder, och därför också valnämnderna som måste göra bedömningar av sina egna personuppgiftsbehandlingar. Detta skiljer sig inte från tidigare ansvar.

Denna promemoria kan fungera som stöd i valnämndens process med att analysera behandlingen.

4.4 Rättslig grund för och syftet med den planerade behandlingen

De personuppgifter som nu behandlas i det administrativa IT-systemet Valid, vilket var i bruk för första gången vid valen 2022, har vid tidigare valtillfällen behandlats i dess föregångare, valdatasystemet VDS. Detta IT-stöd utvecklade Valmyndigheten för hela valadministrationens räkning och det togs i drift 2001. Till de allmänna valen 2022 införde Valmyndigheten systemet Valid för hanteringen av val. Det är Valmyndighetens värmyndighet, Skatteverket, som på uppdrag av Valmyndigheten har utvecklat systemet och som ansvarar för drift, förvaltning och teknisk utveckling.

I syfte att kunna förbereda och genomföra allmänna val har valmyndigheterna att hantera röstberättigade och kandidater, ledamöter, ersättare och efterträdare, andra företrädare för partier, funktionärer inom valadministrationen och i vallokaler samt kontaktpersoner vid tryckerier.

Den personuppgiftsbehandling som i detta sammanhang främst är av intresse är den som rör röstmottagarnas behandling av väljares personuppgifter. Röstmottagarna är ålagda att behandla personuppgifter i form av röstningslokalens nummer, löpnummer, väljarens nummer i röstlängden samt uppgift om hur väljaren identifierat sig. Noteringen om hur väljaren identifierat sig innebär också i sig en uppgift om att en väljare har nyttjat sin rösträtt. Den rättsliga grunden för denna behandling är myndighetsutövning och allmänt intresse. Röstmottagaren noterar enbart uppgift om den som, efter erforderliga kontroller, får rösta. Att en väljare bedöms få rösta är en åtgärd som innebär myndighetsutövning. Vägras någon att förtidsrösta noteras det i en dagrapport som också förs i lokalen. Vidare är syftet med listan att på en plats notera uppgift om vilka väljare som t.ex. kan behöva kontaktas om något oförutsett inträffar med de röster som avlagts. Detta så att en väljare kan välja att ångerrösta på valdagen. Valmyndigheten uppmanar, i sin roll som central valmyndighet med ett ansvar för vägledning och utbildning, valnämnden att utifrån ett säkerhetsperspektiv hålla väljarförteckning och avlämnade förtidsröster åtskilda så länge de senare finns kvar i kommunen. Det senare syftet är av allmänt intresse.

Antalet avlagda röster per dag ska enligt nuvarande rutiner redovisas i Valmyndighetens digitala system för respektive röstmottagningsställe.

Den rättsliga grunden för behandling är i allt väsentligt densamma oberoende av om uppgifterna behandlas digitalt eller på papper. Ett moment i den kommande hanteringen av röster skiljer sig dock från dagens hantering, nämligen den som aktualiseras av att väljarens unika röster kopplas till väljaren genom en kod vilken används i syfte att distribuera rösterna.

Vissa av uppgifterna i väljarförteckningen förmedlas till Postnord genom den kod som är tryckt på fönsterkuvertet. Postnord erhåller även en nyckel bestående av län, kommun och vallokal. Genom att hantera själva försändelserna med röster får Postnord, precis som idag, även de sista siffrorna som utgör en enskild väljares unika plats i röstlängden. Men till skillnad från de tre första uppgifterna (län, kommun och vallokal) får Postnord ingen nyckel för vad de sista siffrorna betyder, utan dessa används för att trycka nummer i röstlängden på kuverten och, om valnämnden väljer den lösningen, för att sortera rösterna i nummerordning. Härutöver förses Postnord, om valnämnden väljer den lösningen, med adressuppgifter till de olika vallokalerna, så att förtidsröster hamnar rätt.

När fråga är om hantering av kommunexterna röster är valnämnden personuppgiftsansvarig och Valmyndigheten personuppgiftsbiträde med Postnord som underbiträde.

Vad sedan gäller hantering av kommuninterna röster är en av de tänkta konstruktionerna den att valnämnden alltjämt är personuppgiftsansvarig, och erbjuds möjlighet att ingå avtal med Postnord om distribution av de kommuninterna rösterna, varigenom valnämnden ger Valmyndigheten i uppdrag att lämna personuppgifter till Postnord, som blir underbiträde. Den andra konstruktionen är att valnämnden är personuppgiftsansvarig och ger Valmyndigheten i uppdrag att lämna de personuppgifter till Postnord som krävs för att

Postnord ska kunna trycka nummer i röstlängden på förtidsrösterna, som sedermera levereras till kommunen för vidare hantering. Även här blir Postnord underbiträde. Valnämnden kan också välja att på egen hand ombesörja hantering, sortering och distribution av kommuninterna förtidsröster, det vill säga utan att anlita Postnord för ändamålet. I dessa fall har Postnord således ingen roll som underbiträde.

Den rättsliga grunden för de personuppgiftsbehandlingar om vilka nu är fråga är myndighetsutövning och uppgifter av allmänt intresse.

4.5 Nödvändighet och proportionalitet i förhållande till syftet med behandlingen

Det övergripande ändamålet med personuppgiftsbehandlingarna är att förbereda och genomföra allmänna val. För att kunna fullgöra ändamålet krävs att valmyndigheterna behandlar ovan angivna personuppgifter. De personuppgifter som behandlas i samband med fullgörandet av dessa uppgifter i anslutning till förberedelser och genomförande av allmänna val är begränsade till vad som är nödvändigt för att utföra dessa uppgifter.

Behandlingarna utgör myndighetsutövning och uppgifter av allmänt intresse och kommer till uttryck genom de uppgifter som myndigheterna har att utföra vid allmänna val enligt vallagen (2005:837), valförordningen (2005:874) och lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar. Här kan särskilt nämnas behandlingar i form av anteckningar som görs i väljarförteckningen enligt 10 kap. 7 § vallagen, markeringar i röstlängden enligt 9 kap. 11 § vallagen och sändningen av röster från förtidsröstningen till väljares respektive vallokaler enligt 10 kap. 5 § vallagen.

Valmyndigheten bedömer att behandlingarna är nödvändiga och står i rimlig proportion till syftet med behandlingarna.

4.6 Riskerna för de registrerades rättigheter och friheter

De nu aktuella behandlingarna avser uppgifter om röstberättigade till val till riksdag, region- och kommunfullmäktige samt Europaparlamentet.

De personuppgiftsbehandlingar om vilka här är fråga utgör inte någon systematisk och omfattande profilering som har rättsliga följder för individer då syftet med behandlingen inte är att bedöma personliga egenskaper hos de aktuella fysiska personerna. Behandlingarna rör inte heller fällande domar i brottmål eller andra överträdelser. De rör inte heller övervakning av allmän plats i stor omfattning. De fysiska personer vars uppgifter kommer behandlas kommer inte analyseras, utvärderas, profileras eller poängsättas.

Personuppgiftsbehandlingarna innefattar inte att systematisk övervakning används för att observera, övervaka eller kontrollera de registrerade. Någon samkörning av register kommer inte aktualiseras. Det är i en mening fråga om att teknik kommer användas på ett nytt och innovativt sätt och att nya organisatoriska lösningar används, då det innebär en

implementering av ett digitalt system som åtminstone till del ska ersätta det tidigare manuella förfarandet. Parallellt med det digitala förfarandet kommer även möjligheten att tillämpa det manuella förfarandet leva kvar. Det finns inte någon risk för att personuppgiftsbehandlingarna i sig hindrar de registrerade från att utöva en rättighet eller använda en tjänst eller ett avtal. Någon tredjelandsoverföring aktualiseras inte i samband med behandlingen av de personuppgifter om vilka här är fråga.

Något som emellertid finns anledning att särskilt ta upp är följande.

Valmyndigheten finner att behandlingen omfattar medborgarna i mer än ringa omfattning då den avser bland annat uppgifter om födelsetid, personnummer, namn, adress, folkbokföringsort, fastighetsbeteckning, valdistrikt, medborgarskap samt tidpunkt för invandring för röstberättigade, däribland röstberättigade till riksdagen.

Valmyndigheten bedömer likafullt att de behandlingar om vilka här är fråga inte innebär någon hög risk för de registrerade mot bakgrund av det nedanstående.

Valmyndigheten framställer röstlängder som i huvudsak grundas på de uppgifter som finns i folkbokföringen. Sådana röstlängder framställs efter att automatiserade beslut fattats. Det får sägas vara fråga om behandling av personuppgifter i mer än ringa omfattning, då det är många medborgares uppgifter som behandlas, och ett antal uppgifter för varje person som behandlas.

Genom tekniska och organisatoriska åtgärder säkerställs en säkerhetsnivå som är lämplig för personuppgifterna.

Valmyndigheten anser att de behandlingar om vilka här är fråga är nödvändiga och proportionerliga i förhållande till ändamålet med behandlingarna. Behandlingarna kan enligt Valmyndigheten inte bedömas vara riskfyllda med hänsyn tagen till sannolikheten för potentiella negativa konsekvenser.

Valmyndigheten bedömer att det inte finns någon hög risk för de registrerades fri- och rättigheter. Det är emellertid varje enskild valnämnd som har att göra en bedömning av de personuppgiftsbehandlingar som valnämnden utför.

4.7 Åtgärder som planeras för att hantera riskerna och för att visa att dataskyddsförordningen efterlevs

Här följer en allmän beskrivning av tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för de personuppgifter som behandlas i systemet Valid i anslutning till allmänna val.

Valmyndigheten är ansvarig för driften och säkerheten i systemet Valid, då det är fråga om ett IT-stöd som Valmyndigheten har låtit utveckla för hela valadministrationens räkning. Valmyndigheten har att följa de krav som uppställs i såväl vallagstiftningen som lagstiftningen på säkerhets- och säkerhetsskyddsområdet. Syftet med Valid är att säkerställa:

- att kunna genomföra val rättssäkert och effektivt
- att behålla en hög tillförlitlighet till svenska val och demokratin i Sverige
- att säkerställa förändringsbarhet i utveckling och förvaltning
- att ha en effektiv och robust förvaltning

Varje användare som ska använda Valid behöver ha ett användarkonto. Användarkonton är personliga och får inte överlåtas. Varje användare blir tilldelad en behörighetsroll utifrån den uppgift som ska utföras. Tilldelningen sker enligt på förhand uppställda rutiner och rollerna är tidsbegränsade. Den hantering som sker av personuppgifter rörande användarna av Valid hanteras i enlighet med gällande dataskyddsregler. Användarna ska upplysas om sådan hantering.

Följande säkerhetsbestämmelser för nyttjande av Valid gäller generellt:

- Användare som kan lämna behörighet till roller i Valid får inte lämna sådan roll till sig själv.
- Användare får aldrig lämna ut användaruppgifter eller sådan utrustning som används för att garantera tillgång och behörighet.
- Användare som lämnar sin dator ska stänga av datorn eller låsa datorn genom att skärmläckaren sätts på.
- Användare ska logga ut när uppgifterna är utförda i Valid.
- Användare ska följa de checklistor och rutinbeskrivningar som lämnas från Valmyndigheten.
- Användare ska vara medvetna om att de lämnar spår i IT-miljön vilket för att det som sker i IT-miljön kan spåras åter till en användare samt att underlåtelse att följa säkerhetsföreskrifter kan innebära att åtgärder måste vidtas.
- Användare ska vara medvetna om att förlust av information eller uppgifter samt utrustning som används för att få tillgång till Valid ska anmälas enligt myndighetens egen rutin.
- Användare ska vara medveten om att avvikelser som kan innebära angrepp ska rapporteras enligt myndighetens egen rutin.

För digitala väljarförteckningar och digitala röstlängder gäller följande.

- Innehållet i de digitala väljarförteckningarna samt de digitala röstlängderna är tekniskt åtskilda för respektive kommun och åtkomsten får inte blandas mellan kommuner.

- De digitala väljarförteckningarna och de digitala röstlängderna är tekniskt åtskilda från röstlängdsregistret i valdatabasen.
- Av kontinuitetsskäl skapas kontinuerligt säkerhetskopior av digitala väljarförteckningar och röstlängder i systemet. Valmyndigheten raderar kopior av de uppgifter som valnämnden behandlar i digitala väljarförteckningar och röstlängder i samband med att valnämnden omhändertar dessa för arkivering eller gallring enligt gällande föreskrifter.
- För åtkomst till digital väljarförteckning och digital röstlängd krävs, förutom teknisk behörighet och inloggning, också fysisk närvaro i röstnings-/vallokal (med en unik kod som endast finns på den fysiska platsen).
- Mängden personuppgifter minimeras. En röstmottagare ser endast uppgifter som är nödvändiga för att ta emot rösten, nämligen väljarens nummer i röstlängden, namn och personnummer. Till Postnord lämnas endast nummer i röstlängd, kopplingskod och nyckel som visar län, kommun och valdistrikt, men alltså inte namn eller personnummer på väljare. Förmedlingen av uppgifter till Postnord gör Valmyndigheten på uppdrag av valnämnden.

De säkerhetsåtgärder som Valmyndigheten vidtar omfattar systemet Valid gällande dess innehåll, arkitektur, behörighetsstruktur, utveckling och förvaltning. Kommunen ansvarar för säkerhetsåtgärder gällande följande.

- de datorer som används för uppgifter i Valid
- att användarna följer de checklistor och rutinbeskrivningar som lämnas av Valmyndigheten
- att användarna är medvetna om
 - att de lämnar spår i IT-miljön vilket gör att det som sker i IT-miljön kan spåras åter till en användare samt
 - att underlåtelse att följa säkerhetsföreskrifter kan innebära att åtgärder måste vidtas

Valmyndigheten ansvarar för support gällande Valid. Kommunen ansvarar för övrig IT-support – exempelvis nätverk och datorer. Respektive utfärdare av tjänstekort och e-legitimation ansvarar för sin egen support.

Behörighetsadministratör hos kommun och länsstyrelse ansvarar för att genomföra enklare support och felsökning. Valmyndigheten ansvarar för att utbilda och instruera behörighetsadministratörer hos kommuner och länsstyrelser som tilldelar behörighetsroller. Valmyndigheten ansvarar för de behörigheter som Valmyndigheten tillhandahåller vid allmänna val.

Anmälan om incidenter ska alltid ske enligt gällande bestämmelser och rutiner. Inför de allmänna valen tillhandahåller Valmyndigheten ett tekniskt stöd för rapportering av incidenter som inträffar under röstmottagning och publicerar rutiner om hur rapporteringen ska gå till.